

Edmond Rostand

Cyrano de Bergerac

Adaptació de Jaume Policarpo
Il·lustracions de Francesc Santana

CYRANO DE BERGERAC

PERSONATGES
(Per ordre d'aparició)

PORTER
ESPECTADORS
VENEDORA
FLORISTA
MONTFLORIT
CYRANO
ENFADÓS
VESCOMTE
AMIC
DIDA
LIGNIÈRE
RAGUENEAU
MOSQUETER
ROSAURA
CADETS
CRISTIÀ
SENTINELLA
CAPITÀ
DEGUIXE
SOR MARTA

ACTE PRIMER
UNA REPRESENTACIÓ
A L'HOTEL DE BORGONYA

(Una representació al teatret del palau de Borgonya. Bancs per al públic. Entaulat amb un teló que es pot córrer i escales que el fan accessible des del pati. Llotges per als nobles.)

PORTER.

Ja està la comèdia preparada,
els qui entren riuen i es meravellen,
els diners a la bossa es rovellen.
Passeu! Només val deu sous l'entrada.

ESPECTADOR 1.

Porter, mira'm bé de dalt a baix.
Seràs capaç de fer-me l'ultratge
d'imposar-me tan injust peatge?
Obre la porta i tanca el calaix.

ESPECTADOR 2.

Jo no pago, i és per decència,
em corre sang blava per les venes.

De raons vanes tinc les orelles plenes.
Pagar? Valga'm Déu quina insolència!

PORTER.

Ja veig que l'avarícia s'escampa.

ESPECTADOR 3.

Porter, no em tractareu de ronyós?
És impropri d'un home com vós,
just i diligent, amb aquesta estampa.

PORTER.

Avui m'han tocat tots els allunats.

ESPECTADOR 4.

Puc passar? Se m'ha escapat el gos.

ESPECTADOR 5.

Puc mirar? No us poseu enfadós.

ESPECTADOR 6.

Puc entrar? Jo soc dels abonats.

PORTER.

És la maledicció del teatre,
tots busquen lluir i aparençar,
i al capdavall, ningú no vol pagar.
Prou! Jo deserto! Que cobri un altre.

(El PORTER deixa d'exercir com a tal i abandona el seu lloc tot indignat, entra cap a dins renegant i seu com un espectador més. La resta de la gent que feia cua entra molt contenta)

perquè no ha de pagar entrada. Alegria, festa i guirigall, tots van ocupant les seves places.

Per tot el pati, amb un públic expectant, es van succeint petites seqüències representatives de l'ambient popular i sorollós que anima la gentada.)

ESPECTADOR 7.

Ai! La perruca! Calb m'han deixat.

Si t'agafo et deixo el cap esqueixat.

ESPECTADOR 8.

Recaram! La bossa! Qui ha sigut?

Mataré aquell truà malnascut!

ESPECTADOR 9. (*A la FLORISTA.*)

Florista! Si em regales dos besos

et compraré flors i et faré versos,

tan tendres que et calaran els ossos,

tan dolços que em menjaràs a mossos.

(La pessiga bergant.)

FLORISTA. (*Respon amb una bufetada.*)

Aquestes mans quietes, tros d'animal.

Aquest gènere per tu no val,

aquí on em veus, tinc nòvio formal,

vigila que et fotrà un bon pal.

ESPECTADOR 10.

Sabeu quina obra és la que veurem?

ESPECTADOR 11.

Una d'aquelles cursis de valent,
romàntica i de fals sentiment.

ESPECTADOR 12.

I més vella que Matusalem.

VENEDORA.

Tinc l'aparador molt llüidor.
Tan sols necessito un comprador
amb la bossa plena i ben disposta
que no dono un no com a resposta.
Busco cavallers ben elegants,
fugiu els garrepes i els bergants.
Porto un assortiment portentós,
amb uns preus que us tombaran de tos.
M'agrades tu per graciós
i tu també, generós.
Quantitat i qualitat!
La gran oportunitat!
Coses bones i barates,
roses dolces i salades,
caramels i regalèssia,
una autèntica delícia.
Obtindreu un gran consol
amb llavors de gira-sol

i també de carabassa,
salades però no massa.
Llaminadures a granel,
poseu-vos fins el capell.

(Dos espectadors parlen entre ells.)

ESPECTADOR 13.

Qui serà avui l'actor principal?

ESPECTADOR 14.

Montflorit li diuen al pardal.

ESPECTADOR 13.

Aquest no és l'estrafolari aquell
que obrint la boca es juga la pell?

ESPECTADOR 14.

El mateix.

ESPECTADOR 13.

Senyors, quin desgavell!

ESPECTADOR 14.

Avui tindrem la funció completa
si arriba el del nas com una aixeta.

ESPECTADOR 13. *(Assenyalant-se el nas.)*

Esteu més grillat que una creïlla
anomenant aquesta mandonguilla.

ESPECTADOR 14.

I això? Cyrano no és per enlloc
i és al seu davant on pica el mot.

ESPECTADOR 15.

Davant i darrere... fes-te el gall
i amb el teu bigot es fa un raspall,
amb les orelles, dues sivelles
i amb la punta del nas, deu anelles
per enjoiar-se els deu dits amb elles.

*(MONTFLORIT aguaita per un bastidor sense
atrevir-se a sortir.)*

ESPECTADORS. *(Indistintament.)*

Calleu, calleu! És ell, en Montflorit.
No el veieu una mica pansit?
Ja s'espavilarà al primer crit.
Mira'l, s'estufa com un titot.
Sí. Caleu-li foc a aquest ninot!
És tan refinat! Visca el diví!
I tan pesat! Doneu-li verí!
Per caritat, que vingui un botxí.
De la seva boca surten flors.
I del seu cul rodó... florícols.
Refila millor que un canari.
El seu grallar és llegendari.

Quin posat més moix i acovardit,
deu recordar que té prohibit
pujar a l'escenari a actuar
durant un mes. Comença a suar!
Montflorit, que Cyrano no et vegi
o t'escalfarà el cul amb la corretja.
Montflorit, que Cyrano no et senti
o te'n fotrà més de trenta.
Cyrano, de vergonya, en té poqueta.
Porta descordada la bragueta.

(Finalment es fa silenci. Apareix MONTFLORIT en escena i comença a declamar. És vell, gros i amanerat; un autèntic espantall. Se sent en l'ambient la soterrada amenaça de CYRANO, encara que a poc a poc l'actor va agafant vol. Enceta la seva particular exhibició.)

MONTFLORIT.

Jo estimo amb deliri una cabreta,
petita i tendra com una flor.
És tan eixerida i boniqueta
que el seu dolç belar m'encisa el cor.

ESPECTADORS.

Beeeeeee...